

פסחים יט

קושי: אמר ליה רבינא לרב אשי, והא אמר רבא: לא רבי יוסי סבר כרבי עקיבא, ולא רבי עקיבא סבר כרבי יוסי! אז איך דרש **טמא** כר' עקיבא?
תירוץ: אמר ליה: רבי יוסי בשיטת רבי עקיבא רבו אמרה, וליה לא סבירא ליה.

הסבר דברי רבא והבאת קושי: אמר ליה רב אשי לרב כהנא: בשלמא רבי יוסי לא סבר לה כרבי עקיבא, דתניא **אמר רבי יוסי: מניין לרביעי בקודש שהוא פסול? ודין הוא, ומה מחוסר כפורים שמותר בתרומה**

שלישי שפסול בתרומה ↓
פסול בקודש, ↓
ולמדנו שלישי בקודש מן התורה, ורביעי מקל וחומר.

שלישי מן התורה דכתיב **והפסח אשר יזע ככל טמא לא יאכל** מי לא עסקינן דנגע בשני? רביעי מקל וחומר – כדאמרין (אם לומדים שלישי מן הפסוק אז כנראה הקל וחומר בא ללמד את השלב הבא – רביעי! – ובגלל זה אין אומרים דיו לבוא מן הדין להיות כנדון)

• ואי סלקא דעתך סבר כרבי עקיבא, ניתני נמי רביעי בתרומה וחמישי בקודש!
הקושי: אלא רבי עקיבא לא סבר כרבי יוסי מנלן?
תירוץ: אמר ליה: דלא לישתמיט תנא וליתני רביעי בתרומה וחמישי בקודש, ונימא רבי עקיבא היא.

קושי: ואנן אהכי ניקום ונסמוך?

תירוץ: נפק רב אשי, ואי תימא רב כהנא, דק ואשכח, הא דתנן: **הכלי מצרף את מה שבתוכו לקודש, אבל לא לתרומה, והרביעי בקודש פסול והשלישי בתרומה.** ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: מעדותו של רבי עקיבא נשנית משנה זו, דתנן **הוסיף רבי עקיבא הסולת והקטורת והלבונה והגחלים, שאם נגע טבול יום במקצתן - פסל את כולן.** רביעי - אין, חמישי - לא. שלישי - אין, רביעי - לא.

דין אחר שלומדים מהמשנה השנייה: אלמא קסבר: צירוף דרבנן.
דעה אחרת בנושא: ופליגא דרבי חנין, דאמר: צירוף דאורייתא, שנאמר **כל אחת עשה כפי טעמה** - הכתוב עשה כל מה שבכף - אחת.

משנה שדנה בעוד עדות של ר' חנינא סגן הכהנים: תנן התם: **על מחט שנמצאת בבשר - שהסכין והידיים טהורות והבשר טמא. נמצאת בפרש - הכל טהור.** אמר רבי עקיבא: זכינו שאין טומאת ידיים במקדש.

קושי: ונימא שאין טומאת ידיים וכלים במקדש!
תירוץ 1: אמר רב יהודה אמר רב, ואיתימא רבי יוסי ברבי חנינא: ידיים קודם גזירת כלים נשנו.

דחיית התירוץ: אמר רבא: והא תרוייהו בו ביום גזרו, דתנן: **הספר, והידיים, והטבול יום, והאוכלין והכלים שנטמאו במשקין!**

תירוץ 2: אלא אמר רבא: הנח לטומאת סכין, דאפילו בחולין נמי לא מטמא. האי סכין דנגע במאי?

- אילימא דנגע בבשר - הא אין אוכל מטמא כלי
- ואלא דנגע במחט - והא אין כלי מטמא כלי.

הסבר המקרה: האי מחט מאי עבידתיה?

הצעה שנדחתה: אי נימא ספק מחט - והא איתמר רבי אלעזר ורבי יוסי ברבי חנינא, חד אמר: לא גזרו על ספק הרוקין שבירושלים, וחד אמר: לא גזרו על ספק הכלים שבירושלים!
תשובה 1: אמר רב יהודה אמר רב: כגון שאבדה לו מחט טמא מת (אב הטומאה), והכירה בבשר.

תשובה 2: רבי יוסי ברבי אבין אמר: כגון שהיתה פרה חסומה ובאה מחוץ לירושלים. (ספק כלים מחוץ לירושלים)

גופא, רבי אלעזר ורבי יוסי ברבי חנינא; חד אמר: לא גזרו על ספק הרוקין שבירושלים, וחד אמר: לא גזרו על ספק הכלים שבירושלים.

קושי: רוקין תנינא, כלים תנינא.

רוקין תנינא, דתנן: כל הרוקין הנמצאין בירושלים טהורין, חוץ משל שוק העליון!

תירוץ: לא צריכא, אף על גב דאיתחזק זב.

קושי: כלים תנינא, דתנן: **כל הכלים הנמצאים בירושלים, דרך ירידה לבית הטבילה - טמאין.** הא דעלמא - טהורין!

דחייה: ולטעמך, אימא סיפא: **דרך עליה - טהורין.** הא דעלמא - טמאין.

אלא באו האמוראים לפרש: רישא דוקא, וסיפא לאו דוקא, וסיפא לאפוקי גזייתא.

קושי על דברי ר' חנינא סגן הכהנים: ולרב, דאמר כגון שאבדה לו מחט טמא מת והכירה בבשר,

כיון דאמר מר: **כחץ חרב** - חרב הרי הוא כחלל, אדם וכלים נמי ליטמא!

תירוץ: אמר רב אשי: זאת אומרת עזרה רשות הרבים היא, והוה ליה ספק טומאה ברשות הרבים, וכל ספק טומאה ברשות הרבים - ספיקו טהור.

קושי: הא ברשות היחיד - ספיקו טמא הוא. מכדי, האי מחט - דבר שאין בו דעת

לישאל הוא, וכל דבר שאין בו דעת לישאל בין ברשות הרבים בין ברשות היחיד ספיקו טהור!

תירוץ: משום דהוי ספק טומאה הבאה בידי אדם, ואמר רבי יוחנן: ספק טומאה

הבאה בידי אדם נשאלין עליה, אפילו בכלי המונח על גבי קרקע - כדבר שיש בו

דעת לישאל.

